

Handläggare stadsledningskontoret:
Thord Swedenhammar, tel: 08-508 29 325

Till
Kommunstyrelsen

Handläggare trafikkontoret:
Jan Prestberg, tel: 08-508 26 150

Fordonsrelaterade skulder (Ds 2012:7). Remiss från Näringsdepartementet

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen av departementspromemorian ”Fordonsrelaterade skulder” (Ds 2012:7) hänvisas till vad som anförs i kontorens gemensamma tjänsteutlåtande.

Irene Lundquist Svenonius
Stadsdirektör

Per Anders Hedkvist
Trafikdirektör

Sammanfattning

Stockholms stad har fått departementspromemorian ”Fordonsrelaterade skulder” (Ds 2012:7) på remiss från Näringsdepartementet. Promemorian innehåller förslag som syftar till att dels minska incitamenten att använda så kallade fordonsmålvakter, dels att minska de restförda fordonsrelaterade skulderna till det allmänna.

I promemorian föreslås att det allmänna, genom Kronofogdemyndigheten, ska kunna ta i anspråk ett fordon som föranleder debitering av vissa fordonsrelaterade skatter och avgifter. Det föreslås även att felparkerade fordon, vars registrerade ägare har sådana obetalda och förfallna skulder uppgående till 5 000 kronor, ska få flyttas och att fordonet inte behöver återlämnas till ägaren förrän alla dessa skulder och kostnader i samband med flytten är betalda.

Stadsledningskontoret och trafikkontoret anser att förslagen är steg i rätt riktning och anser att de kan utgöra ett användbart verktyg mot fordonsmålvakter och

andra fordonsägare med stora skulder för obetalda skatter och avgifter som, åtminstone i formell mening, saknar utmätningsbara tillgångar.

Emellertid uppmärksammar kontoren att möjligheten att ta fordon i anspråk som är registrerade i annat land än Sverige i praktiken saknas. Kontoren anser att förslag på åtgärder för att lösa detta vore välkomna.

Avseende den föreslagna ändringen i lagen om flyttning av fordon i vissa fall anser kontoren att det ska vara möjligt att flytta fordon vars ägare har obetalda och förfallna skulder även om fordonet inte är felparkerat, eftersom det inte är felparkeringen som utgör flyttningsgrund utan obetalda skulder.

Vad beträffar förslaget till ändring i förordningen om flyttning av fordon i vissa fall anser kontoren att det exekutiva förfarandet ska vara tidsbegränsat, samt att kommunens rätt att ta ut avgifter för förvaring inte ska påverkas av att det exekutiva förfarandet pågår.

Avslutningsvis anser kontoren att promemorians förslag är välavvägda och bör tillstyrkas.

Bakgrund

Att äga ett fordon för med sig såväl ett offentligrättsligt som ett civilrättsligt ansvar inom ett flertal områden. Bland annat har ett fordons ägare skyldighet att betala fordonsskatt samt, i förekommande fall, felparkeringsavgifter och trängselskatt. Ägaren har även ansvar för bland annat fel och brister i fordonets trafiksäkerhets- och miljöegenskaper.

Enligt Kronofogdemyndighetens register har ett stort antal gäldenärer fordonsrelaterade skulder till det allmänna. Den 19 maj 2011 fanns det närmare 100 000 gäldenärer med fordonsrelaterade skulder och det totala skuldbeloppet uppgick till cirka 1,4 miljarder kronor. Fordonsskatt och felparkeringsavgift är bland de största enskilda skuldslagen sett till antalet gäldenärer. Även det totala fordringsbeloppet är betydande. Andelen som drivs in är (2011) 45 procent för fordonsskatt och 29 procent för felparkeringsavgifter. Vid en undersökning per den 1 november 2011 svarade de 100 gäldenärerna med de största sammanlagda fordonsrelaterade skulderna tillsammans för över 194 miljoner kronor i skuldbelopp.

En betydande del av skulderna hos Kronofogdemyndigheten hänför sig till personer som kan rubriceras som så kallade fordonsmålvakter. Med fordonsmålvakter avses sådana personer som i vägtrafikregistret är antecknade som ägare av ett fordon (den registrerade ägaren), i stället för den som faktiskt äger eller brukar fordonet (den civilrättslige ägaren). Syftet med att anlita en fordonsmålvakt är att den civilrättslige ägaren till fordonet då kan undandra sig det ekonomiska ansvar som följer av ett fordonssinnehav, det vill säga ansvaret för exempelvis skatter, avgifter, trafikförsäkring och eventuella felparkeringsavgifter. Fordonsmålvakten saknar ofta utmätningsbara tillgångar och är därmed okänslig för de påtryckningsmedel i form av böter, avgifter och verkställningsåtgärder som kan komma i fråga för den som inte fullgjort sina skyldigheter beträffande fordonet.

Ärendet

De fordonsrelaterade skulderna till det allmänna ökar och allt fler personer har skulder till höga belopp. Även problemet med fordonsmålvakter växer. De människor som gör rätt för sig upplever en orättvisa i att ett antal personer undandrar sig betalningsskyldighet. Det faktum att skulderna inte kan drivas in befaras på sikt medföra en sänkt betalningsmoral hos fler än dem som idag kringgår systemet. Bristerna medför också avsevärda kostnader hos myndigheterna samtidigt som det allmänna går miste om betydande intäkter.

Näringsdepartementet lämnar därför i promemorian "Fordonsrelaterade skulder" (Ds 2012:7) ett antal förslag för att komma till rätta med situationen. Promemorian har remitterats till bland annat Stockholms stad för yttrande senast den 16 november 2012. En ny lag om ianspråktagande av fordon samt nya lag- och förordningsbestämmelser avses träda ikraft den 1 juli 2013.

Rätt att ta ett fordon i anspråk

I promemorian föreslås att, om en gäldenär som är betalningsskyldig för vissa skatter eller avgifter vid utmätning saknar utmätningsbara tillgångar, ska Kronofogdemyndigheten få ta i anspråk det fordon som givit upphov till skatterna eller avgifterna oavsett vem som äger fordonet. Rätten att ta i anspråk ett fordon ska gälla för fordringar på avgifter enligt lagen om felparkeringsavgift, fordonsskatt och avgifter avseende fordonsskatt enligt vägtrafikskattelagen samt skatter och avgifter enligt lagen med särskilda bestämmelser om fordonsskatt. Statens fordran avseende trängselskatt föreslås inte omfattas av möjligheten att ta fordonet i anspråk.

Ett beslut av Kronofogdemyndigheten att ta ett fordon i anspråk ges samma verkan som ett beslut om utmätning. När en fordran som fordonet kan tas i anspråk för restförs, ska det föras in en uppgift i vägtrafikregistret om att fordonet kan komma att tas i anspråk. Om Kronofogdemyndigheten beslutar att ta fordonet i anspråk, ska även det antecknas i vägtrafikregistret. Uppgiften i vägtrafikregistret gallras tre år efter att fordran har betalats.

Syftet med de föreslagna reglerna är att minska antalet obetalda fordonsrelaterade skulder, underlätta verkställighet och försvåra verksamheten med fordonsmålvakter. Den faktiska nyttan av att hålla fordon ”utanför systemet” genom att ha dem registrerade på fordonsmålvakter förväntas minska markant. I och med att fordon lättare kan tas i anspråk för vissa skulder hos den som regelmässigt undandrar sig sitt betalningsansvar förväntas fordonsägarnas lojalitet med regelsystemet och deras betalningsmoral öka. Alla fordonsägare och presumtiva fordonsägare är berörda av förslaget. Fler kontroller kan komma att behöva göras i samband med köp och försäljning av fordon. För staten och kommunerna förväntas förslaget medföra ökade intäkter genom att de obetalda fordonsrelaterade skulderna minskar.

Flyttning och omhändertagande av fordon vid obetalda felparkeringsavgifter
Det föreslås i promemorian att regeringen får meddela föreskrifter som ger staten och kommunerna möjlighet att i vissa fall flytta och omhänderta ett fordon i de fall där fordonet är parkerat i strid med gällande föreskrifter och den registrerade ägaren har obetalda felparkeringsavgifter som överstiger 5 000 kronor och som har lämnats för indrivning. Fordonet behöver inte lämnas tillbaka förrän den registrerade ägarens alla förfallna skulder avseende felparkeringsavgifter är betalda. Ett fordon som inte återlämnas till den registrerade ägaren tillfaller staten eller kommunen. Fordonets värde ska i sådana fall tillgodoräknas ägaren genom särskild avräkning på dennes skulder. Uppkommer ett överskott ska detta tillgodoräknas ägaren, i första hand genom avräkning på dennes skulder avseende flyttkostnader och felparkeringsavgifter. Kronofogdemyndigheten ska informeras om omhändertagandet för ställningstagande om fordonet ska tas i anspråk för att täcka skulderna; det förfarandet har i sådant fall företräde.

Syftet med de föreslagna reglerna är att försvåra användandet av fordonsmålvakter samt minska problemet med upprepade parkeringsförseelser och ökande, obetalda felparkeringsavgifter. Erfarenhetsmässigt handlar det ofta om fordon i dåligt skick. Reglerna förväntas därför även få positiva effekter på trafiksäkerheten.

För kommuner som använder den föreslagna möjligheten att säkra betalning för förfallna skulder avseende obetalda felparkeringsavgifter genom att låta flytta det aktuella fordonet kan förslaget komma att innebära en ökad arbetsbörda, åtminstone initialt, och delvis nya arbetsuppgifter för exempelvis parkeringsvakterna. Den nya möjligheten till flyttning kan också innebära ökade kostnader genom att flyttningsbesluten blir fler totalt sett. Genom att fordonen kan omhändertas förhindras dock upprepade felparkeringar med det fordonet. Om fordonet har ett värde som överstiger flyttningskostnaderna kan åtgärden även leda till att kommunen får betalt för fordringar avseende felparkeringsavgifter som man annars inte hade fått betalt för.

Om fordonet inte löses ut och inte heller har något större värde vid en försäljning får kommunen inte betalt för sina fordringar, utan kan istället drabbas av en slutlig kostnad för hanteringen av fordonet. Så förmodas dock vara fallet redan idag, exempelvis vid flyttning av skrotbilar. På sikt bedöms de nya möjligheterna leda till färre felparkeringar, varmed kommunernas kostnader för kontroll och administration blir lägre.

Förbud att använda fordon vid obetalda skatter och avgifter

Användningsförbudet vid obetald fordonsskatt föreslås vara oförändrat.

Användningsförbud, omhändertagande av fordonets registreringsskyltar och därmed sammanhängande straffrättsliga påföljder föreslås inte införas vid obetald trängselskatt och obetald tilläggsavgift.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret och trafikkontoret i samråd. På grund av den korta remisstiden sammanställs kontorens synpunkter i detta gemensamma tjänsteutlåtande för behandling i kommunstyrelsen.

Kontorens synpunkter och förslag

Kontoren anser övergripande att förslagen i promemorian är positiva steg i rätt riktning. Felparkerade fordon innebär ett trafiksäkerhets- och framkomlighetsproblem och förekomsten av så kallade fordonsmålvakter urholkar sanktionsmöjligheten mot felparkering och innebär ett intäktsbortfall för det offentliga. Mot den bakgrunden välkomnar kontoren de förslag som läggs fram i promemorian.

Kontoren noterar att förslagen från remissrundan i samma fråga år 2009 har minskat i omfattning. Likafullt anser kontoren att de förslag som kvarstår och nu

läggs fram i promemorian likväl kan utgöra ett användbart verktyg mot fordonsmålvakter och andra fordonsägare med stora skulder för obetalda skatter och avgifter som, åtminstone i formell mening, saknar utmätningsbara tillgångar.

Emellertid uppmärksammar kontoren att möjligheten att ta fordon i anspråk som är registrerade i annat land än Sverige i praktiken saknas i promemorians förslag, eftersom fordringarna är direkt knutna till en ägare istället för indirekt genom fordonet. Kontoren anser att förslag på åtgärder för att lösa detta vore välkomna, eftersom utlandsregistrerade fordon som regelmässigt felparkeras är ett ökande problem i och med den fria rörligheten inom EU.

Avseende den föreslagna nya 2 a § i lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall anser kontoren att det ska vara möjligt att flytta fordon vars ägare har obetalda och förfallna skulder enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift även om fordonet inte är felparkerat i strid med föreskrifter om stannande eller parkering. Detta eftersom det inte är felparkeringen som utgör flyttningsgrund utan obetalda skulder.

Vad beträffar förslaget till ny 2 a § i förordningen (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall anser kontoren att om ett exekutivt förfarande inleds ska det tydligare framgå att detta inte innebär att fordonet kommer att förvaras i mer än högst tre månader, alltså att det exekutiva förfarandet ska vara tidsbegränsat. Vidare anser kontoren att kommunens rätt att ta ut avgifter för förvaring inte ska påverkas av att det exekutiva förfarandet pågår. Kontoren anser även att det vore önskvärt att regeringen meddelar tydliga föreskrifter om hur en process med ett exekutivt förfarande ska fungera i praktiken då fordonet har flyttats med stöd av lagen om flyttning av fordon i vissa fall.

Vidare anser kontoren att det, mot bakgrund av att ett beslut om flyttning av fordon av naturliga skäl inte kan överklagas, bör klargöras hur detta förhåller sig till möjligheten att överklaga Kronofogdemyndighetens beslut om att ta ett fordon i anspråk. Som promemorians förslag nu lyder framgår detta inte tydligt.

Avslutningsvis anser kontoren att promemorians förslag, med hänsyn taget till vad som ovan sagts om vissa korrigeringar och förtydliganden, är välavvägda och bör tillstyrkas.

Bilaga

Departementspromemorian ”Fordonsrelaterade skulder” (Ds 2012:7)